

Klimat- och näringslivsdepartementet
Enheten för branscher och industri
Susanne Gylesjö
Dnr: KN2023/02645

Teknikföretagens referens
Stina Andersson
stina.andersson@teknikforetagen.se

2023-04-21

Teknikföretagens remissvar om EU-kommissionens förslag till förordning om kritiska och strategiska råmaterial - European Critical Raw Materials Act

Inledning

Teknikföretagen företräder svensk teknikindustri. Tillsammans står våra ca 4 300 medlemsföretag för en tredjedel av Sveriges export. Gemensamt för våra medlemsföretag är att de utvecklar varor och tjänster i världsklass och att nästan all försäljning sker i global konkurrens. Samtidigt som medlemsföretagen löser många av vår tids utmaningar skapar de tillväxt och välstånd i Sverige.

Teknikföretagens bedömning och synpunkter

Våra kommentarer på förslaget till förordning om kritiska och strategiska råmaterial (European Critical Raw Materials Act, CRMA) är i detta skede på en övergripande nivå då den korta remisstiden inte möjliggjort att ta fram mer detaljerade kommentarer. Vi återkommer gärna med mer detaljerade kommentarer och ändringsförslag under förhandlingsarbetets gång.

Teknikföretagen har i tidigare konsultation från Kommissionen hösten 2022 spelat in kommentarer som ger mer detaljer kring vår övergripande syn på råmaterialfrågorna¹.

Övergripande kommentarer

Vi välkomnar syftet med förslaget till förordning om kritiska och strategiska råmaterial (European Critical Raw Materials Act, CRMA) att säkerställa EU:s försörjning av kritiska råvaror och stärka alla led i den europeiska värdekedjan för kritiska råvaror, diversifiera EU:s import för att minska strategiska beroenden,

¹ Teknikföretagens inspel finns att läsa här: [2022-11-25-teknikforetagen-input-to-the-european-critical-raw-materials-act.pdf](https://www.teknikforetagen.se/2022-11-25-teknikforetagen-input-to-the-european-critical-raw-materials-act.pdf)

förbättra EU:s kapacitet och mildra riskerna för störningar i tillgången på kritiska råvaror, samt förbättra cirkulariteten och hållbarheten.

Våra medlemsföretag är beroende av säker tillgång till insatsvaror och material, inklusive de kritiska och strategiska råvaror i förslaget som bl.a. behövs för att utveckla gröna teknologier. Det är avgörande för konkurrenskraften hos våra medlemsföretag att säkra tillförlitliga inköp av dessa insatsmaterial till ett konkurrenskraftigt pris.

Stort behov av ökad produktion från både primära och sekundära råvaror

För att möta industrins behov krävs en ökad produktion av både primära och sekundära råvaror.

Teknikföretagen ser positivt på att förordningsförslaget så tydligt även inkluderar cirkularitet. Metaller lämpar sig väl för återvinning och kan återvinnas om och om igen, till exempel från batterier och elektriska produkter. Det finns också en potential för stora mängder kritiska råvaror i befintligt gruvavfall.

För att öka cirkulariteten, återvinningen och produktionen från sekundära källor krävs fortsatt teknikutveckling och innovation. Ett innovationsvänligt regelverk – som vilar på principerna för den nya metoden/NLF – tillsammans med investeringar i forskning och utveckling är viktiga faktorer för cirkularitet och sekundär användning av råvaror.

Effektiva processer en förutsättning för grön omställning

Industrin behöver ramvillkor och teknikneutrala lösningar på systemnivå som är långsiktigt hållbara och skapar förutsägbarhet samt bästa förutsättningar för teknikutveckling och innovation. Alternativet riskerar att leda till en snedvridning av konkurrensen och undanträngningseffekter som riskerar att hämma teknikutvecklingen.

CRMA kompletteras bl.a. av det förslag till förordning om netto noll-industrin som nyligen presenterades (Net Zero Industry Act, NZIA). I detta senare förslag föreslås att vissa utpekade netto noll-teknologier ska behandlas särskilt prioriterat i termer av bl.a. tillståndsprövning, tillgång till finansiering, förutsättningar vid offentliga upphandlingar och tillgång till regulatoriska sandlådor. Liksom i det nu aktuella lagstiftningsförslaget är det alltså fråga om att det i förordningen (och dess bilagor) pekas ut vilka, av en rad möjliga, teknologier, eller som här råvaror, som ska särbehandlas, vilket är olyckligt. Effektiva processer generellt i hela värdekedjan är en förutsättning för grön omställning.

Specifika synpunkter

Lagstiftningen omfattning

För att den gröna omställningen ska bli framgångsrik krävs lagstiftning anpassad för att säkra dagens behov av råvaruförsörjning (utvinning från primära och sekundära råvaror inklusive bearbetning) som även är anpassad för cirkulära affärsmodeller och cirkulära material- och produktflöden. Vidare behöver social- och miljöhänsyn gå hand i hand med ekonomiska och säkerhetspolitiska intressen. Det är viktigt att säkerställa att förslagen i förordningen har en tydlig avgränsning och inte står i konflikt med annan EU lagstiftning eller policyområde (t.ex. direktiv om due diligence, förordning om förbud mot produkter som

tillverkats genom tvångsarbete, förordningen om ekodesign för hållbara produkter (ESPR) och industriutsläppsdirektivet/kommande förordning (IED)).

Vi förespråkar lösningar på systemnivå och de krav som uppställs behöver vara teknikneutrala och utformas i nära dialog med industrin, och vi rekommenderar att när möjligt använda harmoniserade eller internationella standarder. Rätt använt och med rätt förutsättningar är standardiseringsinstrumentet det optimala verktyget för bedömning av överensstämmelse och standarder har en strategisk betydelse för den europeiska industrins globala konkurrenskraft och möjliggör innovation och anpassning till den tekniska utvecklingen globalt. Det är därför avgörande att standardiseringen fortsatt får en viktig roll kopplat till utvärdering och kontroll av uppsatta krav och att EU-standarder i så hög utsträckning som möjligt är i linje med befintliga internationella standarder. En strävan mot gemensamma internationella standarder bör vara vägledande. Teknikföretagen anser däremot inte att EU-kommissionen ska ges mandat att kunna utfärda egna tekniska eller gemensamma specifikationer. Istället krävs att standardiseringsorganisationerna behöver ges rätt förutsättningar - såväl tidsmässigt som i termer av krav - att utarbeta harmoniserade standarder som i så hög grad som möjligt är i linje med internationella standarder.

Det är av fundamental betydelse att regelverken är utformade så att affärshemligheter och immateriella rättigheter kan skyddas. Särskilt viktigt är detta för de företag som har produkter kopplade till försvars- och säkerhetsindustrin.

Som alltid är det viktigt att kraven är proportionerliga, att den administrativa bördan minimeras, att det blir rimliga genomförandetider och att dubbelreglering inte förekommer.

Strategiska råvaror – EU gemensamma riktmärken (benchmarks) (artikel 1)

Teknikföretagen är tveksamma till att sätta upp riktmärken i lagstiftning som följs av befogenheter för Kommissionen att vidta åtgärder för att nå syftet. Artikel 1.3 bör strykas då Kommissionen har initiativrätt och möjlighet att lägga fram förslag som de anser behövs för att nå uppsatta mål.

Listor för kritiska respektive strategiska råmaterial (annex I och II)

Det är en förutsättning att listorna uppdateras regelbundet för att säkerställa att listorna fyller sitt syfte och att detta görs i nära samarbete med industrin. Teknikföretagen ser att listorna behöver uppdateras oftare än vart fjärde år. Det är också viktigt att inte missgynna material som inte är med på listorna, materialanvändning utvecklas kontinuerligt, innovation och teknikutveckling får inte hindras.

Strategiska projekten (sektion 1)

Det behöver säkerställas att projekten inte snedvrider konkurrens och att ny innovation och teknikutveckling inte hindras. Det är viktigt att rätt förutsättningar ges för de olika typer av projekt som behövs för att säkerställa tillgång till kritiska råmaterial.

Tillståndsprocesser (sektion 2)

Vi välkomnar att EU här sätter fokus på tillståndsprocesser och behovet av att de effektiviseras. Men behovet av effektiva tillståndsprocesser är generellt, vilket Teknikföretagen flera gånger framhållit. Vi anser att syftet med förordningen bäst uppnås utan att parallella processer för strategiska projekt införs. Det som

behövs är effektiva tillståndsprocesser som inte utgör hinder för att etablera och bibehålla industri i Europa, samtidigt som miljöskydd säkerställs.

De föreslagna tidsramarna kan behöva justeras utifrån olika förutsättningar för olika branscher, om det handlar om nyetablering eller befintlig verksamhet etc.

Vi välkomnar syftet med *One stop shop* (artikel 8). Inrättande av *One stop shop* behövs generellt, inte bara för kritiska råmaterialprojekt. Som en generell kommentar välkomnar vi förslaget om *One stop shop* för tillståndsprocesser (artikel 8) och också att det tydligt anges att ansökningar ska kunna lämnas in digitalt (art 8.4). Vi ser också positivt på att information om administrativa processer ska finnas tillgänglig online (art 17).

När åtgärder vad gäller tillståndsprovning diskuteras är det också viktigt att ta i beaktande att det krävs kompetens och tillräckliga resurser på berörda myndigheter i medlemsländerna för att säkerställa effektiva och tillförlitliga processer.

Riskövervakning och -minimering (kapitel 4)

Den omfattande kartläggningen, övervakning och rapportering som föreslås behöver ses över. Kraven är alltför omfattande och kommer skapa stora bekymmer för industrin och svenska säkerhetsintressen. Kraven behöver också ses över i relation till EU-kommissionens förslag till ett krisinstrument för den inre marknaden (SMEI) för att undvika dubbelreglering och dubbelrapportering.

Medlemsstaterna behöver tydlig vägledning vad gäller kraven för övervakning i artikel 20, hur nyckelaktörer identifieras etc. Det är mycket viktigt att affärshemligheter och immateriella rättigheter respekteras och skyddas och att informationskraven begränsas till väsentlig information. Det är avgörande att information som samlas in tillför värde för de olika aktörerna i värdekedjan.

Vi stödjer inte införande av krav vad gäller lageruppbyggnad och gemensamma inköp (art. 21, 22 och 24) och krav vad gäller stresstester och företagsriskberedskap (artikel 23). Om kraven finns kvar behöver de tydliggöras vilka företag som omfattas och vilken information som ska redovisas.

Cirkularitet och återvinning (kapitel 5)

Cirkulär ekonomi och cirkulära affärsmodeller har en central roll att spela för att både värna klimatet och för innovation och tillväxt. En väl fungerande cirkulär ekonomi skapas av goda marknadsförutsättningar, vilket behöver vara i fokus för policyutveckling och politiska beslut.

Högkvalitativ återvinning behövs för att säkra tillgången på råvaror och möta den ökade efterfrågan på återvunnet material. Användningen av återvunnet material är beroende av att tillgången på högkvalitativt återvunnet material finns i tillräckliga mängder och till ett rimligt pris. Om krav på användning av återvunnet material införs behöver hänsyn tas till olika förutsättningar inom olika sektorer i nära dialog med industrin. Företag vittnar om att de redan idag försöker använda återvunnet material idag men att tillgången är mycket begränsad. Då företagen har långa ledtider för utvecklingsprojekt krävs att företagen får tillräckligt med tid att ställa om till återvunnet material.

Strategiska partnerskap (kap 6, artikel 33)

Teknikföretagen välkomnar strategiska partnerskap vilket spelar en viktig roll för främja globala hållbara värdekedjor. Synergier kan hittas mellan internationella

partnerskap och ett mer strategiskt förhållningssätt till internationella utvecklingsprojekt för att underlätta handeln med tredjeländer. Krav på dokumentation och övervakning av industriella försörjningskedjor måste övervägas noggrant för att inte lägga onödiga administrativa bördor på företag, begränsa möjligheten för europeisk industri att köpa in konkurrenskraftigt och leda till repressalier från tredjeländer.

Critical Raw Materials Board (artikel 34 och 35)

Teknikföretagen ser att det behöver säkerställas att Critical Raw Materials Board inhämtar information och erfarenheter från industrin samt att styrelsens arbete blir transparent och att samråd möjliggörs. Industrins deltagande är centralt då de har erfarenheter och kunskap om hela värdekedjan.

Maria Rosendahl
Chef Näringspolitik

Stina Andersson
Ansvarig miljö- och
kemikaliefrågor